

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

_____ Тетяна КОСОВА

«___» «червня» 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»**

**Тема: «Організація фінансів комунальних підприємств та шляхи її
удосконалення»**

Виконав(ла): Андрій РОМАНЧЕНКО

Керівник: доктор філософії Євген НЕСЕНЮК

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - доктор філософії, доцент Євген НЕСЕНЮК

другий розділ - доктор філософії, доцент Євген НЕСЕНЮК

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

(Ф 03.01-19)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
_____ Тетяна КОСОВА
«13» травня 2024 р.

**ЗАВДАННЯ
на виконання кваліфікаційної роботи**

здобувача вищої освіти РОМАНЧЕНКУ Андрію Сергійовичу
(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Організація фінансів комунальних підприємств та шляхи її удосконалення» затверджена наказом ректора від 04.04.2024 № /ст.

2. Термін виконання роботи: з 13.05.2024 до 16.06.2024.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, дані обліково-інформаційної системи підприємства, фінансова, податкова, статистична звітність підприємства.

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність організації фінансів комунальних підприємств

1.2. Інформаційне забезпечення фінансування комунальних підприємств

1.3. Фінансово-економічний паспорт Комунального підприємства «Бобриця» Білогородської сільської ради

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ КП «БОБРИЦЯ» БІЛОГОРОДСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

2.1. Аналіз джерел фінансування діяльності комунального підприємства та їх витрат

2.2. Аналіз фінансового стану комунального підприємства

2.3. Напрями удосконалення організації фінансів КП «Бобриця» Білогородської сільської ради

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:

ЛИСТ 1. Сутність організації фінансів комунальних підприємств. ЛИСТ 2. Інформаційне забезпечення фінансування комунальних підприємств. ЛИСТ 3. Фінансово-економічний паспорт комунального підприємства. ЛИСТ 4. Аналіз джерел фінансування діяльності комунального підприємства та їх витрат. ЛИСТ. 5. Аналіз фінансового стану комунального підприємства. ЛИСТ. 6. Напрями удосконалення фінансування діяльності комунального підприємства.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	13.05.2024 – 21.05.2024	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.05.2024 – 31.05.2024	
3	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну роботу. 4. Підготовка виступу.	01.06.2024 – 04.06.2024	
4	1. Переплетення кваліфікаційної роботи, підготовка презентації та доповіді 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	05.06.2024 06.06.2024	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	доктор філософії Євген НЕСЕНЮК		
РОЗДІЛ 2	доктор філософії Євген НЕСЕНЮК		

8. Дата видачі завдання: «13» травня 2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Євген НЕСЕНЮК
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Андрій РОМАНЧЕНКО
(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Організація фінансів комунальних підприємств та шляхи її удосконалення»: 45 с., 4 рис., 11 табл., 40 літературних джерел.

Мета кваліфікаційної роботи: розробити пропозиції із удосконалення організації фінансів комунальних підприємств.

Об'єктом дослідження є процес організації фінансів комунальних підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та науково практичних аспектів організації фінансів комунальних підприємств на прикладі КП «Бобриця» Білогородської сільської ради та шляхи її удосконалення.

Методи дослідження: історико-хронологічний аналіз; морфологічного аналізу; логічного узагальнення; систематизації; метод наукової абстракції; метод системного аналізу; метод аналізу динамічних рядів та метод статистичного аналізу; логічний аналіз; метод структурного аналізу.

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень та в практичній діяльності фахівців обліковців.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

КП - комунальне підприємство

ЗО – заклад освіти

ЖКГ - житлово-комунальне господарство

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	10
1.1. Сутність організації фінансів комунальних підприємств.....	10
1.2. Інформаційне забезпечення фінансування комунальних підприємств.....	18
1.3. Фінансово-економічний паспорт Комунального підприємства «Бобриця» Білогородської сільської ради.....	20
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ КП «БОБРИЦЯ» БІЛОГОРОДСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ	26
2.1. Аналіз джерел фінансування діяльності комунального підприємства та їх витрат.....	26
2.2. Аналіз фінансового стану комунального підприємства.....	28
2.3. Напрями удосконалення організації фінансів КП «Бобриця» Білогородської сільської ради.....	33
Висновки до розділу 2	36
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ	46

ВСТУП

Актуальність проблеми. Комунальні підприємства відіграють важливу роль у фінансовому забезпеченні сталого розвитку територій, скільки вони є економічною основою місцевого самоврядування і вирішують соціальні питання місцевого значення. Однак, в Україні підприємства комунальної форми власності стикаються з проблемами, такими як збитковість, залежність від дотацій, фізична та моральна зношеність основних фондів тощо. Щоби вирішити ці проблеми, потрібно дослідити шляхи підвищення ефективності їх діяльності та перетворення їх у джерело фінансового забезпечення місцевих бюджетів, впровадити ефективне управління, оптимізувати бізнес-процеси, покращити технічний стан основних фондів, винайти додаткові джерела доходів тощо.

Тривале функціонування української економіки в умовах кризи призводить до серйозних деформацій економічної кон'юнктури та негативно впливає на структурні деформації та стан окремих секторів економіки. Зокрема, підприємства житлово-комунальної власності зазвичай функціонують збитково через недостатнє фінансування та неефективне управління. Однією з основних причин низької рентабельності таких підприємств є застаріла матеріально-технічна база.

Для покращення ситуації необхідно провести модернізацію та реструктуризацію цих підприємств. Це потребує відповідного фінансового забезпечення та використання антикризового управління. Реструктуризація може включати реорганізацію бізнес-процесів, оптимізацію витрат, перегляд асортименту послуг, а також залучення інвестицій для модернізації і покращення інфраструктури. Модернізація спрямована на покращення технічного оснащення та впровадження новітніх технологій з метою збільшення продуктивності та конкурентоспроможності. Вирішення цих проблем сприятиме зростанню важливості комунальних підприємств у

фінансовому забезпеченні сталого розвитку територій і покращенню якості життя мешканців.

Тому вирішення проблеми удосконалення організації фінансів комунальних підприємств є надзвичайно актуальним.

Мета кваліфікаційної роботи – розробити пропозиції із удосконалення організації фінансів комунальних підприємств.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки наступних **завдань**:

- визначити сутність організації фінансів комунальних підприємств;
- систематизувати інформаційне забезпечення фінансування комунальних підприємств;
- сформувати фінансово-економічний паспорт Комунального підприємства «Бобриця» Білогородської сільської ради;
- проаналізувати джерела фінансування діяльності комунального підприємства та їх витрати;
- проаналізувати фінансовий стан комунального підприємства;
- обґрунтувати напрями удосконалення організації фінансів КП «Бобриця» Білогородської сільської ради.

Об'єкт дослідження – процес фінансування діяльності комунальних підприємств.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів фінансування діяльності КП «Бобриця» Білогородської сільської ради .

Методи дослідження: історико-хронологічний аналіз; морфологічного аналізу; логічного узагальнення; систематизації; метод наукової абстракції; метод системного аналізу; метод аналізу динамічних рядів та метод статистичного аналізу; логічний аналіз; метод структурного аналізу.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України, наукові публікації вітчизняних вчених у провідних фахових

виданнях, матеріали фінансової звітності КП «Бобриця» Білогородської сільської ради.

Практичне значення одержаних результатів. Результати кваліфікаційної роботи рекомендуються до використання комунальними підприємствами.

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 45 сторінці друкованого тексту, у тому числі 11 таблиць, 4 рисунка та 2 додатка на 17 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 40 найменування і подано на 6 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність організації фінансів комунальних підприємств

Підприємства розділяються на різні форми власності, оскільки це впливає на їхню структуру, управління та цілі, а саме:

- приватне підприємство - належить приватним особам або юридичним особам, які не є частиною державного сектору;
- колективне підприємство - власність належить колективу осіб, часто це може бути співтовариство, кооператив або асоціація;
- комунальне підприємство - перебуває у власності територіальної громади або місцевої влади;
- державне підприємство - перебуває у власності держави та підконтрольне державним органам;
- підприємство змішаної форми власності - має комбіновану власність, наприклад, приватно-державну або приватно-комунальну;
- спільне комунальне підприємство - форма підприємства, яке утворюється за участю декількох територіальних громад для спільного фінансування та управління.

Ці різні форми власності впливають на правовий статус, фінансові звіти, управління та інші аспекти функціонування підприємства.

Згідно зі статтею 24 Господарського кодексу України, управління господарською діяльністю комунальних підприємств має деякі особливості. Основні положення можна узагальнити наступним чином:

- управління господарською діяльністю в комунальному секторі економіки здійснюється через систему організаційно-господарських повноважень територіальних громад та органів місцевого самоврядування;
- комунальні підприємства здійснюють свою діяльність на основі права

господарського відання або права оперативного управління;

- суб'єкти господарювання комунального сектора економіки діють на основі комунальної власності. Це можуть бути суб'єкти, які мають виключно комунальну власність, або суб'єкти, у статутному капіталі яких частка комунальної власності перевищує 50% або становить таку величину, яка дає органам місцевого самоврядування право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів.

Комунальні підприємства поділяються на дві групи, а саме:

- об'єкти соціального характеру включають всі заклади та послуги, які забезпечують життєдіяльність територіальної громади. Сюди можна віднести комунальні послуги, такі як водопостачання, водовідведення, вивезення сміття, електропостачання, а також заклади освіти, охорони здоров'я та інші соціальні інфраструктурні об'єкти. Управління цими об'єктами має пріоритетом забезпечення громадських потреб та ефективного функціонування міського середовища;

- комерційні об'єкти включають об'єкти комунальної власності, які здійснюють комерційну діяльність та не пов'язані безпосередньо зі забезпеченням соціальних потреб громади. Це можуть бути офісні будівлі, торгові центри, складські приміщення та інша нерухомість, а також підприємства, які працюють на ринку, наприклад, будівельні компанії. Управління такими об'єктами може бути спрямоване на максимізацію прибутку та розвиток комерційної діяльності.

Важливо розрізняти комунальні підприємства від комунальних установ і організацій, оскільки вони можуть мати різні цілі та функції, хоча і належать до комунального сектора економіки.

Комунальне підприємство - це юридична особа, яка провадить господарську діяльність з метою отримання прибутку. Комунальні підприємства можуть займатися різноманітною комерційною діяльністю, такою як надання послуг, виробництво товарів або будівництво. Однак їхні головні цілі можуть включати як комерційну діяльність, так і забезпечення

певних соціальних послуг.

Комунальна установа - це установа, яка створена для надання певних соціальних послуг або виконання специфічних функцій у сфері освіти, охорони здоров'я, культури тощо. Комунальні установи можуть бути призначені для забезпечення потреб громади у різних сферах життя, і вони не мають за головну мету отримання прибутку. Зазвичай вони фінансуються з бюджетних коштів.

Комунальна організація - це загальний термін, який може охоплювати як підприємства, так і установи, які функціонують у сфері комунального господарювання та надання комунальних послуг. Цей термін може використовуватися для опису будь-яких організацій, які належать до комунального сектора.

Українські комунальні підприємства та установи мають власні фінансові баланси та окремі банківські рахунки. Це означає, що їхні фінансові операції ведуться окремо від бюджетних рахунків органів місцевого самоврядування. Комунальні підприємства мають самостійні банківські рахунки, на яких обліковуються їхні фінансові операції, включаючи доходи, витрати та інші фінансові зобов'язання. Щодо комунальних установ, частина з них може не мати власних банківських рахунків, а використовувати лише субрахунки. Це означає, що їхні фінансові операції можуть обліковуватися разом з фінансами місцевого бюджету або інших органів управління, але вони мають можливість відслідковувати власні фінансові потоки за допомогою субрахунків.

Комунальні установи та організації в Україні, на відміну від комунальних підприємств, спрямовані на забезпечення соціальних послуг та задоволення потреб територіальної громади без отримання прибутку.

Основні відмінності між цими типами комунальних установ включають такі фактори (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Основні відмінності між типами комунальних установ

Чинник	Його характеристика
Мета діяльності	Комунальні установи та організації мають за мету надання соціальних послуг та задоволення потреб громади, зокрема у сферах освіти, охорони здоров'я, культури тощо. Вони не здійснюють комерційну діяльність з метою отримання прибутку.
Фінансування	Діяльність комунальних установ зазвичай фінансується з місцевого бюджету або інших джерел публічного фінансування. Вони можуть не мати власних банківських рахунків, а фінансові операції обліковуються разом з фінансами місцевого бюджету.
Правовий статус власності	Комунальна власність, що знаходиться у використанні комунальних установ, базується на праві оперативного управління, а не на праві господарського відання, як у випадку з комунальними підприємствами.

Джерело: власна розробка

Іноді поняття "комунальні підприємства" і "житлово-комунальні підприємства" використовуються як синоніми, що може призводити до плутанини та ускладнювати дослідження щодо їх фінансового забезпечення. Однак, існує різниця між цими поняттями:

Комунальні підприємства є ширшим терміном, який охоплює всі підприємства, що перебувають у комунальній власності та здійснюють комерційну або некомерційну діяльність. Вони можуть працювати в різних сферах, таких як комунальні послуги, транспорт, торгівля, послуги соціального забезпечення тощо.

Житлово-комунальні підприємства спеціалізуються на наданні житлових послуг, таких як утримання та обслуговування багатоквартирних будинків, обслуговування та ремонт під'їздів, ліфтів, прибирання територій, управління будинками тощо. Ці підприємства можуть бути частиною більших комунальних структур або діяти самостійно.

Фінанси ЖКГ досліджуються у контексті загальних проблем місцевих фінансів, і як їх сутність та специфіка як самостійної складової не завжди висвітлювалися в економічній літературі. Багато підприємств ЖКГ перебувають у комунальній власності і, відповідно, їхні фінансові питання часто розглядаються в контексті місцевих фінансів загалом. Однак, ці

підприємства виконують важливі соціальні та економічні функції, сприяючи добробуту населення та інших суб'єктів господарювання.

Виокремлення підприємств ЖКГ як самостійного учасника та інституційної одиниці системи місцевих фінансів є важливим кроком у розумінні їхньої ролі та значення. Це дозволяє краще аналізувати та розробляти стратегії для покращення фінансового стану цих підприємств, що в свою чергу сприяє соціально-економічному розвитку країни в цілому.

Фінанси ЖКГ є системою економічних відносин, спрямованих на розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту. Основна мета цих відносин - задоволення потреб населення у житлі та комунальних послугах шляхом ефективного формування та використання фондів грошових коштів на місцевому рівні. Важливою особливістю є те, що фінанси ЖКГ мають за мету не лише надання послуг, але й їхнє повне задоволення, а також забезпечення відтворення цих послуг у майбутньому. Це включає в себе інвестування в розвиток та підтримку існуючої інфраструктури, а також постійне оновлення та модернізацію житлових та комунальних об'єктів. Такий підхід до фінансів ЖКГ допомагає забезпечити ефективне функціонування системи житлового та комунального господарства, сприяючи підвищенню якості життя населення та розвитку соціально-економічного потенціалу регіону.

Сфера ЖКГ складається з різних типів підприємств, які можуть мати різні форми власності та функціонувати в різних умовах.

Підприємства природних монополій мають монопольне право на надання певних послуг або товарів у певній територіальній області. Вони часто відповідають за надання основних комунальних послуг, таких як водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, газопостачання тощо. Ці підприємства можуть регулюватися державою з метою забезпечення рівного доступу до послуг та контролюватися вартість послуг для споживачів.

Підприємства у конкурентному середовищі працюють у конкурентному ринковому середовищі і змагаються за клієнтів та ринкові

позиції. Ці підприємства можуть включати будівельні компанії, ремонтні служби, послуги з управління будинками та інші послуги, які не є природними монополіями.

Фінансові ресурси підприємств комунальної форми власності представляють собою фонди грошових ресурсів, які формуються цими підприємствами та використовуються відповідно до законодавства та рішень органів місцевого самоврядування. Особливість полягає у тому, що такі підприємства перебувають у власності органів місцевого самоврядування на різних рівнях, таких як селищні, міські, районні чи обласні ради.

Фінансові ресурси комунальних підприємств можуть бути формовані з різних джерел, систематизованих у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Фінансові ресурси комунальних підприємств

Джерело	Зміст
Доходи від надання послуг	плата за комунальні послуги, орендні платежі, внески за послуги управління житловим фондом тощо.
Бюджетне асигнування	фінансування з місцевих бюджетів для забезпечення певних послуг або для розвитку інфраструктури.
Кредити та інші фінансові інструменти	залучення кредитів від банків чи інших фінансових установ для фінансування своєї діяльності або проектів розвитку.

Джерело: власна розробка

Орган, до сфери управління якого належить підприємство, має право призначити (обрати) керівника цього підприємства. Залежно від організаційної структури та правового статусу підприємства, керівник може бути обраний наглядовою радою (у разі її наявності) або призначений відповідним органом управління. Наприклад, міська рада може призначити керівника міського комунального підприємства, або у разі наявності наглядової ради, ця рада може займатися обранням керівника. Важливою рисою цього процесу є підзвітність керівника обраному органу чи наглядовій раді, які його призначили (обрали). Це сприяє підвищенню відповідальності та ефективності управління в комунальному секторі.

Комунальні підприємства складають фінансові плани на річний період та звітується про їх виконання щокварталу. Цей процес допомагає керівництву підприємства планувати свою діяльність, керувати фінансовими ресурсами та контролювати їх використання. У порівнянні з бюджетними установами, які складають кошториси, комунальні підприємства, як правило, не складають кошторисів, оскільки їх фінансування базується на власних доходах, отриманих від надання послуг чи продажу товарів. Такий підхід дає підприємствам більшу гнучкість у розподілі фінансових ресурсів та реагуванні на зміни на ринку. Проте, необхідно відзначити, що хоча комунальні підприємства не складають кошторисів, вони все ж можуть розробляти прогнози доходів та видатків на майбутні періоди, що допомагає їм планувати свою діяльність та забезпечувати стабільність фінансового стану.

Фінансовий план є ключовим плановим документом для комунальних підприємств. Він визначає обсяги фінансування та напрями використання коштів для виконання функцій підприємства протягом певного періоду, зазвичай на річну або більш довгу перспективу, з урахуванням установчих документів та стратегічних цілей.

Фінансовий план містить інформацію про прибутки, витрати, інвестиції та інші фінансові показники, що дозволяють підприємству ретельно планувати свою діяльність, управляти фінансовими ресурсами та забезпечувати стабільність у фінансовій сфері. Також фінансовий план може включати стратегічні ініціативи, наприклад, розширення послуг, модернізацію обладнання чи інвестиції у розвиток інфраструктури. Він допомагає підприємству визначити оптимальні шляхи використання ресурсів, забезпечує прозорість у фінансових операціях та дозволяє здійснювати ефективний контроль за фінансовими результатами діяльності.

Фінансові плани та звіти грають важливу роль у контролі та моніторингу використання бюджетних коштів, призначених на функціонування комунальних підприємств. Під час складання фінансового

плану підприємство визначає очікувані надходження бюджетних коштів та плановані витрати на різні напрями діяльності. Ці плани включають у себе розподіл коштів на оплату праці, закупівлю матеріалів та обладнання, утримання і ремонт інфраструктури, розвиток послуг тощо. Протягом року комунальне підприємство звітує про фактичне використання коштів щоквартально або щомісячно. Ці звіти порівнюються з планами, що дозволяє виявляти будь-які відхилення або недоліки у фінансовому управлінні. Якщо виявляються відхилення між планованими та фактичними показниками, проводиться аналіз цих відхилень. Це допомагає ідентифікувати причини відхилень та вживати відповідних заходів для виправлення ситуації. На основі результатів моніторингу підприємство готує звіти про використання бюджетних коштів, які подаються відповідним органам місцевого самоврядування або іншим контролюючим органам. Цей цикл дозволяє забезпечити прозорість та ефективність управління бюджетними коштами та дотримання встановлених фінансових процедур.

Розробка та затвердження локального нормативного акта є важливим кроком для забезпечення ефективного управління фінансовою діяльністю комунальних підприємств. Цей акт може мати назву, таку як "Положення про порядок розробки та затвердження фінансових планів комунальних підприємств територіальної громади" або подібну.

У такому нормативному акті можуть бути врегульовані наступні складові, представлені у табл. 1.3.:

Таблиця 1.3

Вимоги до фінансових планів комунальних підприємств

Вимога	Її зміст
1	2
Форма і зміст фінансових планів	вимоги до структури, змісту та формату фінансових планів, які повинні бути розроблені підприємствами.
Строки розробки та затвердження	визначення строків, до яких комунальні підприємства повинні розробити та подати на затвердження фінансові плани.

Закінчення табл. 1.3

1	2
Порядок затвердження	процедури та вимоги до проведення засідань або рішень органів місцевого самоврядування щодо затвердження фінансових планів.
Контроль за виконанням	механізми контролю за виконанням фінансових планів комунальними підприємствами, включаючи вимоги до звітності та моніторингу виконання.
Відповідальність	визначення відповідальних осіб або органів за забезпечення виконання вимог нормативного акту.

Джерело: власна розробка

Цей локальний нормативний акт допомагає стандартизувати та систематизувати процес розробки та затвердження фінансових планів комунальних підприємств, що сприяє прозорості, ефективності та відповідності фінансової діяльності вимогам законодавства.

1.2. Інформаційне забезпечення фінансування комунальних підприємств

Відповідно до Закону України «Про фінансову реструктуризацію» від 14.06.2016 № 1414-VIII комунальним є підприємство, що діє на основі комунальної власності територіальної громади, або підприємство, у статутному капіталі якого частка комунальної власності територіальної громади становить 50 і більше відсотків

Доходи від об'єктів комунальної власності, згідно з бюджетною класифікацією, включають:

- податок на прибуток підприємств комунальної власності;
- надходження дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, які перебувають у власності територіальної громади;
- кошти від відчуження майна, що належить комунальній власності, включаючи прибуток від продажу земельних ділянок

несільськогосподарського призначення, які перебувають у комунальній власності;

- плата за оренду майнових комплексів, які належать комунальній власності;

- власні надходження бюджетних установ, які утримуються за рахунок коштів відповідного бюджету.

Ці доходи сприяють фінансовому забезпеченню територіальних громад та можуть використовуватися для розвитку і покращення життя їхніх мешканців.

Відповідно до Бюджетного кодексу України, надходження, зазначені в попередньому списку, відносяться до складу власних доходів місцевих бюджетів. Вони не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, тобто коштів, які передаються з державного бюджету на місцеві. Це означає, що місцеві бюджети мають право на ці доходи і можуть використовувати їх на власні потреби без урахування їх при визначенні фінансування з центрального бюджету.

Податок на прибуток підприємств комунальної власності має важливе значення серед доходів від місцевого господарства. Це прямий податок, який стягується відповідно до принципів оптимального оподаткування. Оскільки власність комунальних підприємств перебуває у власності територіальної громади, цей податок є зручним для використання у місцевому оподаткуванні.

Проте, не зважаючи на те, що податок на прибуток є потенційним джерелом доходів для місцевих органів управління, сучасний фінансовий стан більшості комунальних підприємств свідчить про те, що вони не приносять значних доходів для місцевого самоврядування. Це може бути пов'язано з різними факторами, такими як неефективне управління, збитковість, зношеність основних фондів та інші проблеми, які не дозволяють підприємствам приносити значний прибуток.

Хоча податок на прибуток підприємств комунальної власності теоретично може бути важливим джерелом доходів для місцевого самоврядування, у практиці його внесок може бути обмеженим через проблеми, з якими стикаються комунальні підприємства.

1.3. Фінансово-економічний паспорт Комунального підприємства «Бобриця» Білогородської сільської ради

КП «БОБРИЦЯ» зареєстровано 17.08.2006 (код ЄДРПОУ 34564972). Розмір статутного капіталу складає 1600000,00 грн.

Повне найменування юридичної особи - КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО БОБРИЦЯ БІЛОГОРОДСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ БУЧАНСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.

Скорочена назва - КП «БОБРИЦЯ».

Уповноваженою особою юридичної особи КП «БОБРИЦЯ» є БУДКЕВИЧ ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ. Організаційно-правова форма юридичної особи КП «БОБРИЦЯ» - КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО. Основний вид діяльності (КВЕД) – 38.11 Збирання безпечних відходів.

Іншими видами економічної діяльності є:

43.22 - монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування;

81.29 - інші види діяльності із прибирання;

73.11 - рекламні агентства.

Контактні дані юридичної особи КП «БОБРИЦЯ»: телефон: +380449858359. Юридична особа 08142, Україна, Бучанський р-н, Київська обл., село Бобриця, вулиця Шкільна, будинок, 6.

Засновником КП «БОБРИЦЯ» є БІЛОГОРОДСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА БУЧАНСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (Код ЄДРПОУ: 04358477), його юридична адреса: Україна, вулиця Володимирська, 33, Білогородка, Київська область, 08140.

КП «БОБРИЦЯ» перебуває на обліку у фіскальних органах, має дійсне свідоцтво ПДВ в реєстрі платників ПДВ (індивідуальний податковий номер: 345649710139, дата реєстрації: 17.11.2021). У нього відсутня реєстрація в Реєстрі неприбуткових установ та організацій.

Місцезнаходження реєстраційної справи - Києво-Святошинська районна державна адміністрація Київської області (ідентифікаційний код органу 37507880, дата взяття на облік 21.08.2006).

КП «БОБРИЦЯ» взято на облік у ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ, у Реєстрі платників податків у ГОЛОВНОМУ УПРАВЛІННІ ДПС У КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ, КИЄВО-СВЯТОШИНСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ ПОДАТКОВІЙ ІНСПЕКЦІЇ (Ідентифікаційний код органу: 44096797, дата взяття на облік: 17.08.2006, номер взяття на облік: 133910200000), а також у Реєстрі платників єдиного внеску у ГОЛОВНОМУ УПРАВЛІННІ ДПС У КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ, КИЄВО-СВЯТОШИНСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ ПОДАТКОВІЙ ІНСПЕКЦІЇ (Ідентифікаційний код органу: 44096797, дата взяття на облік: 21.08.2006, номер взяття на облік: 01-5346).

Інформацію про тендери КП «БОБРИЦЯ» систематизовано у табл. 1.4.
Характеристику змін у діяльності КП «БОБРИЦЯ» представлено у табл. 1.5.

Таблиця 1.4

Тендери КП «БОБРИЦЯ»

№ з/п	Опис лоту	Замовник	Дата контракту	Сума контракту, грн.
‘	Послуги зі збирання сміття; послуги зі збирання сміття 8 послуга	КЗ ОПОРНИЙ ЗАКЛАД ОСВІТИ «БІЛОГОРОДСЬКИЙ ЛІЦЕЙ №1» БІЛОГОРОДСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ БУЧАНСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	12.10.2023	2050
2	14810000-2 - абразивні вироби; диск алмазний відризний distar turbo 230*2,3*9*22,23мм 1 штуки диск алмазний distar 1alrss rapid 230м 1 штуки	КП БОБРИЦЯ	04.10.2023	1342
3	Інформаційне обладнання; інформаційний(туристичний)дерев'яний стенд-щит 15 штуки	ВІДДІЛ КУЛЬТУРИ БІЛОГОРОДСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ БУЧАНСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	01.06.2023	73080

Джерело: www.smida.gov.ua

Таблиця 1.5

Характеристика змін у діяльності КП «БОБРИЦЯ»

Дата	Подія	Стало
16.08.2006	Змінилася адреса	08142 КИЄВО-СВЯТОШИНСЬКИЙ РАЙОН С. БОБРИЦЯ ВУЛ. ШКІЛЬНА **
17.08.2006	Змінилось найменування юридичної особи	КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «БОБРИЦЯ» БОБРИЦЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ КИЄВО-СВЯТОШИНСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
21.08.2006	Змінився вид діяльності	90.03.0 - ПРИБИРАННЯ СМІТТЯ, БОРОТЬБА ІЗ ЗАБРУДНЕННЯМ ТА ПОДІБНІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ

Джерело: www.smida.gov.ua

Висновки до розділу 1

1. Комунальні підприємства підконтрольні територіальним громадам та місцевим органам самоврядування, і вони мають специфічні умови управління, що базуються на власності та правовому статусі.

2. Поділ комерційних підприємств на об'єкти соціального характеру та комерційні об'єкти дозволяє краще адаптувати стратегії управління до специфіки кожного типу об'єкту та ефективніше вирішувати завдання, пов'язані з розвитком та підтримкою інфраструктури міста.

3. Комунальні підприємства мають переважне право на комерційну діяльність та отримання прибутку, комунальні установи можуть зосереджуватися на наданні соціальних послуг, а комунальні організації можуть включати в себе обидві ці категорії, а також інші типи організацій.

4. Узагальнено практику, яка дозволяє ефективно управляти фінансами комунальних підприємств та установ, забезпечуючи їм достатню фінансову автономію та контроль над власними фінансовими ресурсами.

5. Комунальні установи включають школи, дитячі садки, лікарні та інші соціальні заклади, які спрямовані на надання послуг громаді. Їхні функції та обов'язки орієнтовані на задоволення потреб громади та підвищення якості життя, а не на здобуття прибутку.

6. Важливо розрізняти терміни комунальних та житлово-комунальних підприємств, оскільки вони можуть відноситися до різних типів підприємства підприємств з різними функціями та обов'язками. Дослідження фінансового забезпечення цих підприємств потребує врахування їхньої специфіки та контекстуальних особливостей.

7. Різноманітність типів підприємств у сфері ЖКГ відображає складність цієї галузі та необхідність управління різними типами діяльності. Контрольоване регулювання природних монополій і конкуренція на ринку можуть сприяти підвищенню якості та ефективності надання комунальних послуг.

8. Систематизовано джерела фінансових ресурсів, які використовуються підприємствами для забезпечення надання комунальних послуг, покращення якості життя населення та розвитку місцевої інфраструктури, а їх ефективне управління є важливим аспектом економічного розвитку місцевих громад.

РОЗДІЛ 2
ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ КП «БОБРИЦЯ»
БЛОГОРОДСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ
УДОСКОНАЛЕННЯ

2.1. Аналіз джерел фінансування діяльності комунального підприємства та їх витрат

Протягом 2020-2023 років вартість активів скоротилася на 195,2 тис. грн., або на 13,2% (табл. 2.1), у т.ч. внесок дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом становить 233,7 тис. грн., або на 25966,7%.

Таблиця 2.1

Аналіз динаміки активів КП «БОБРИЦЯ» станом на кінець року

Назва статті	2020	2021	2022	2023	Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7
Нематеріальні активи	21,20	29,90	0,00		-21,2	-100
первісна вартість	41,10	58,60	0,00		-41,1	-100
накопичена амортизація	19,90	28,70	0,00		-19,9	-100
Незавершені капітальні інвестиції	1108,40		0,00		-1108,4	-100
Основні засоби:	204,50	1398,00	698,30	1164,70	960,2	469,5
первісна вартість	619,50	1981,20	1353,00	1987,80	1368,3	220,9
знос	415,00	583,20	654,70	823,10	408,1	98,3
Усього необоротні активи	1334,10	1427,90	698,30	1164,70	-169,4	-12,7
Запаси	32,10	143,10	77,50	54,40	22,3	69,5
Дебіторська заборгованість за						
- товари, роботи, послуги	31,90	20,70	42,10	7,40	-24,5	-76,8
- розрахунками з бюджетом	0,90	1,20	39,70	234,60	233,7	25966,7

Закінчення табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7
- інша	8,70	66,10	59,90		-8,7	-100,0
Гроші та їх еквіваленти	74,90	16,80	19,60	141,50	66,6	88,9
Інші оборотні активи	0,00		98,40	75,20	75,2	
Усього оборотні активи	148,50	247,90	337,20	513,10	364,6	245,5
Баланс	1482,60	1675,80	1035,50	1677,80	195,2	13,2

Джерело: власні розрахунки

Основу майна КП «БОБРИЦЯ» становлять необоротні активи, частка яких скоротилася з 89,98% до 69,42% (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз структури активів та її динаміки КП «БОБРИЦЯ» станом на кінець року, %

Назва статті	2020	2021	2022	2023	Абс. приріст
Нематеріальні активи	1,43	1,78	0,00	0,00	-1,43
Незавершені капітальні інвестиції	74,76	0,00	0,00	0,00	-74,76
Основні засоби:	13,79	83,42	67,44	69,42	55,62
Усього необоротні активи	89,98	85,21	67,44	69,42	-20,57
Запаси	2,17	8,54	7,48	3,24	1,08
Дебіторська заборгованість за					
- товари, роботи, послуги	2,15	1,24	4,07	0,44	-1,71
- розрахунками з бюджетом	0,06	0,07	3,83	13,98	13,92
- інша	0,59	3,94	5,78	0,00	-0,59
Гроші та їх еквіваленти	5,05	1,00	1,89	8,43	3,38
Інші оборотні активи	0,00	0,00	9,50	4,48	4,48
Усього оборотні активи	10,02	14,79	32,56	30,58	20,57
Баланс	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00

Джерело: власні розрахунки

Питома вага нематеріальних активів скоротилася з 1,43% до 0%, але їх знос не перевищував 50%. Коефіцієнт зносу основних засобів скоротився з 0,67 до 0,41, що є позитивною тенденцією (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки показників стану нематеріальних активів та ліквідності КП «БОБРИЦЯ» станом на кінець року

Назва статті	Од. виміру	2020	2021	2022	2023	Абс. приріст
Нематеріальні активи						
первісна вартість	тис.	41,10	58,60	0,00		-41,1
накопичена амортизація	грн.	19,90	28,70	0,00		-19,9
- коефіцієнт зносу	частка од.	0,48	0,49			-0,48
Основні засоби:						
первісна вартість	тис.	619,50	1981,20	1353,00	1987,80	1368,3
знос	грн.	415,00	583,20	654,70	823,10	408,1
- коефіцієнт зносу	частка од.	0,67	0,29	0,48	0,41	-0,26
Запаси		32,10	143,10	77,50	54,40	22,3
Дебіторська заборгованість		41,5	88	141,7	242	200,5
Гроші та їх еквіваленти	тис.	74,90	16,80	19,60	141,50	66,6
Усього оборотні активи	грн.	148,50	247,90	337,20	513,10	364,6
Поточні зобов'язання		26,8	16,8	26,9	16,6	-10,2
Власний оборотний капітал		121,7	231,1	310,3	496,5	374,8
Коефіцієнти ліквідності						
- загальної	частка од.	5,54	14,76	12,54	30,91	25,37
- проміжної		4,34	6,24	9,65	27,63	23,29
- абсолютної		2,79	1,00	0,73	8,52	5,73

Джерело: власні розрахунки

Підприємство має надлишок ліквідності.

2.2. Аналіз фінансового стану комунального підприємства

Приріст пасивів обумовлений зростанням власного капіталу на 205,4 тис. грн., або на 14,1% (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки пасивів КП «БОБРИЦЯ» станом на кінець року

Назва статті	2020	2021	2022	2023	Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
Зареєстрований (пайовий) капітал	1820,00	1820,00	1270,00	1600,00	-220,0	-12,1
Додатковий капітал	0,00		0,00	283,30	283,3	
Непокритий збиток	-364,20	-161,00	-161,40	-222,10	142,1	-39,0
Неоплачений капітал			100,00			
Усього власний капітал	1455,80	1659,00	1008,60	1661,20	205,4	14,1
Поточна кредиторська заборгованість за:						
товари, роботи, послуги			23,90		0,0	
розрахунками						
- з бюджетом			0,20	0,30	0,3	
- зі страхування			0,20	10,80	10,8	
- з оплати праці	26,80	5,20	2,60		-26,8	-100,0
Усього поточні зобов'язання	26,80	16,80	26,90	16,60	-10,2	-38,1
Баланс	1482,60	1675,80	1035,50	1677,80	195,2	13,2

Джерело: власні розрахунки

Основу пасивів підприємства становить власний капітал, частка якого перевищує 98% (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки структури пасивів КП «БОБРИЦЯ», %

Назва статті	2020	2021	2022	2023	Абс. приріст
1	2	3	4	5	6
Зареєстрований (пайовий) капітал	122,76	108,60	122,65	95,36	-27,39
Додатковий капітал	0,00	0,00	0,00	16,89	16,89
Непокритий збиток	-24,56	-9,61	-15,59	-13,24	11,33
Неоплачений капітал	0,00	0,00	9,66	0,00	0,00
Усього власний капітал	98,19	99,00	97,40	99,01	0,82

Закінчення табл. 2.4

1	2	3	4	5	6
Поточна кредиторська заборгованість за:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
товари, роботи, послуги	0,00	0,00	2,31	0,00	0,00
розрахунками	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- з бюджетом	0,00	0,00	0,02	0,02	0,02
- зі страхування	0,00	0,00	0,02	0,64	0,64
- з оплати праці	1,81	0,31	0,25	0,00	-1,81
Усього поточні зобов'язання	1,81	1,00	2,60	0,99	-0,82
Баланс	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00

Джерело: власні розрахунки

Протягом аналізованого періоду чистий прибуток скоротився на 181,4 тис. грн., або на 89,27% (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Аналіз динаміки фінансових результатів КП «БОБРИЦЯ»

Назва статті	2022, тис. грн.	2023, тис. грн.	Абс. приріст, тис. грн.	Темп при- росту, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1425,90	1190,40	-235,5	-16,52
Інші операційні витрати	2328,80	4475,40	2146,6	92,18
Інші доходи	582,80	4623,00	4040,2	693,24
Інші витрати	1688,90	1301,70	-387,2	-22,93
Разом доходи	3114,80	5813,40	2698,6	86,64
Разом витрати	2911,60	5777,10	2865,5	98,42
Фінансовий результат до оподаткування	203,20	36,30	-166,9	-82,14
Податок на прибуток		14,50	14,5	
Чистий прибуток	203,20	21,80	-181,4	-89,27

Джерело: власні розрахунки

У 2022 році основу доходів підприємства (рис. 2.1) становить чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), у 2023 році – інші доходи (рис. 2.2). У 2022 році превалювали інші операційні витрати, частка яких становила 58% (рис. 2.3), у 2023 році - інші операційні витрати (77%). Аналіз показників рентабельності КП «БОБРИЦЯ» представлено у табл. 2.6.

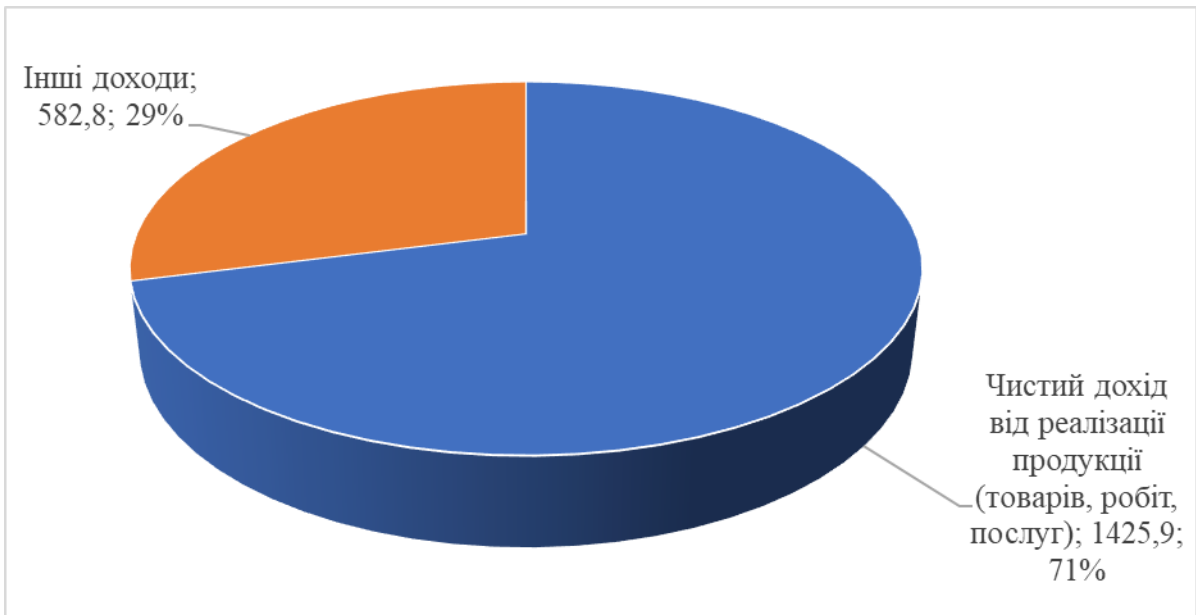

Рис. 2.1 – Склад і структура доходів КП «БОБРИЦЯ» у 2022 році, тис. грн.

Джерело: власні розрахунки

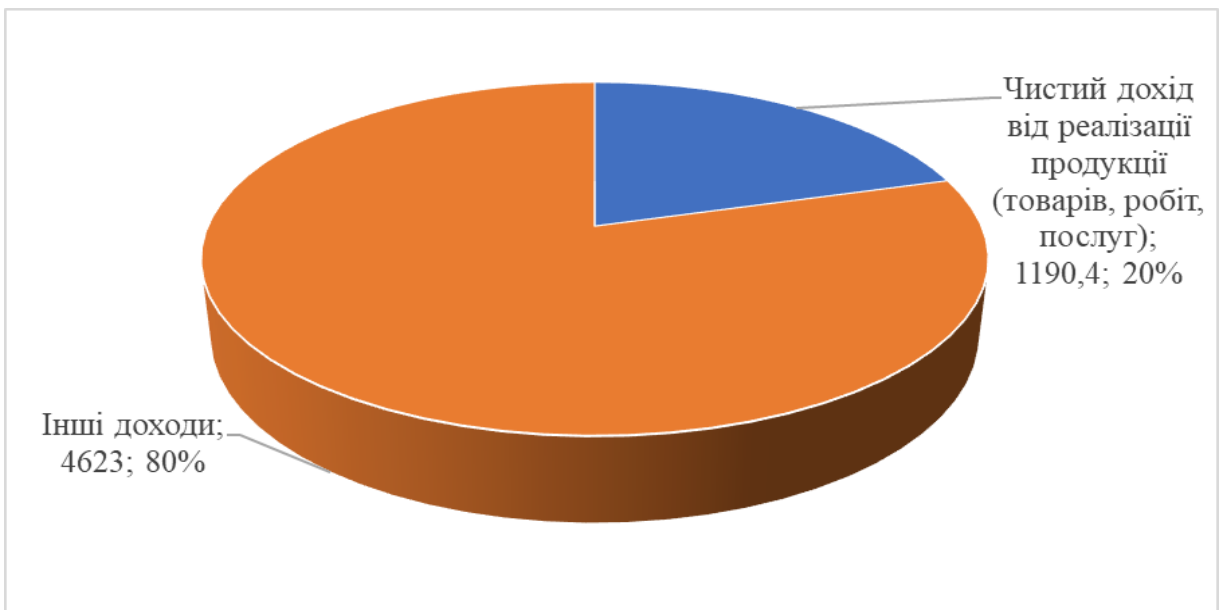

Рис. 2.2 – Склад і структура доходів КП «БОБРИЦЯ» у 2023 році, тис. грн.

Джерело: власні розрахунки

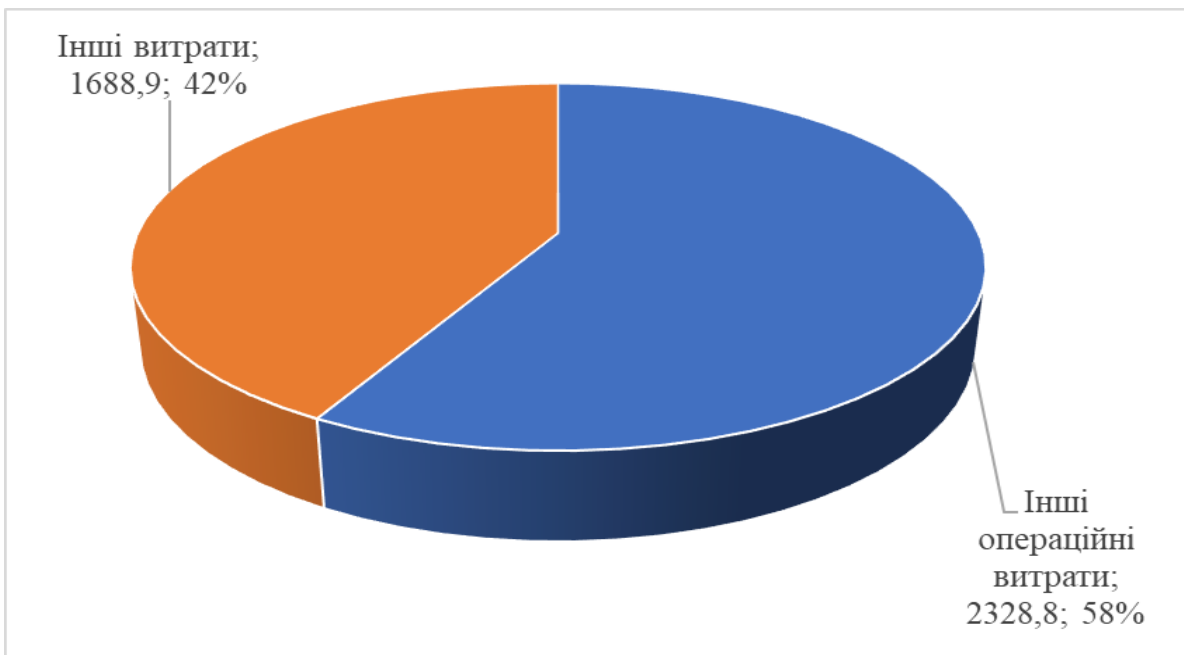

Рис. 2.3 – Склад і структура витрат КП «БОБРИЦЯ» у 2022 році, тис. грн.

Джерело: власні розрахунки

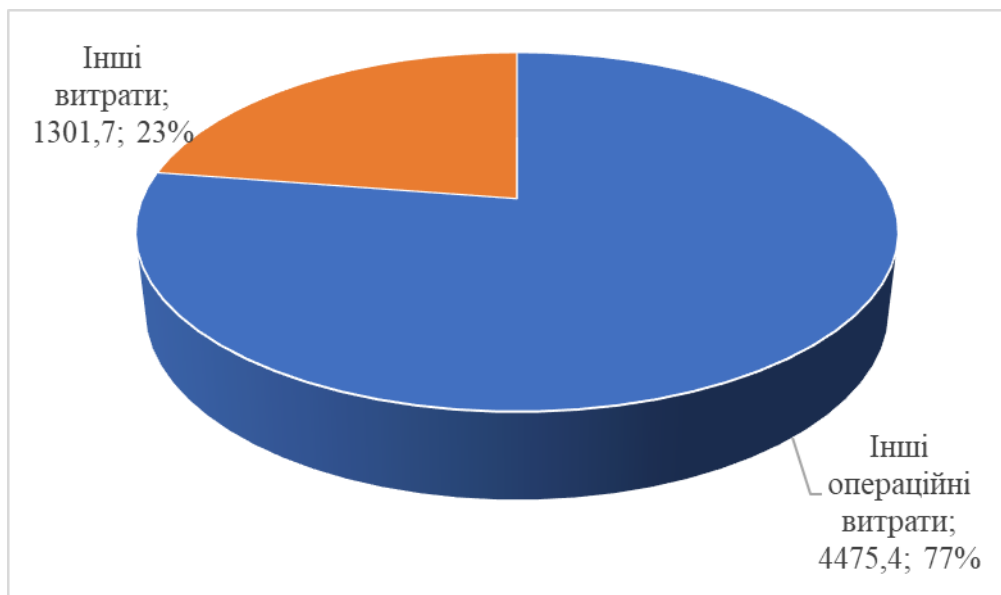

Рис. 2.4 – Склад і структура витрат КП «БОБРИЦЯ» у 2023 році, тис. грн.

Джерело: власні розрахунки

Таблиця 2.6

Аналіз показників рентабельності КП «БОБРИЦЯ»

Назва статті	Од. виміру	2022	2023	Абс. приріст	Темп при- росту, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн.	1425,90	1190,40	-235,5	-16,52
Разом доходи		3114,80	5813,40	2698,6	86,64
Разом витрати		2911,60	5777,10	2865,5	98,42
Чистий прибуток		203,20	21,80	-181,4	-89,27
Усього власний капітал		1008,6	1661,2	652,6	64,70
Активи		1035,5	1677,8	642,3	62,03
Рентабельність	%				
- продаж		14,25	1,83	-12,42	
- доходів		6,52	0,37	-6,15	
- витрат		6,98	0,38	-6,60	
- власного капіталу		20,15	1,31	-18,83	
- активів		19,62	1,30	-18,32	

Джерело: власні розрахунки

Протягом 2022-2023 років показники рентабельності скоротилися, у т.ч. рентабельність продаж – на 12,42%, рентабельність власного капіталу і активів – більше, ніж на 18%.

2.3. Напрями удосконалення організації фінансів КП «Бобріця» Білогірської сільської ради

Використання математичних понять і методів аналізу фінансових систем набирає обертів в Україні. Однак, більшість існуючих методів і моделей не завжди адаптовані до реальних умов, зокрема до умов невизначеності та ризику, які є характерними для багатьох підприємств в Україні. Багато підприємств мають нестабільний або навіть кризовий фінансовий стан, тому традиційні методи можуть бути недостатньо ефективними у визначенні ступеня кризи.

Сучасні підходи, зокрема використання нечітких нейронних мереж, можуть допомогти вирішити цю проблему. Ці підходи поєднують у собі переваги нейронних мереж і систем із нечіткою логікою, що дозволяє краще враховувати невизначеність та ризики, які характеризують фінансові системи. Вони можуть бути більш адаптовані до реальних умов і давати більш точні прогнози щодо фінансового стану підприємств, що допомагає управлінцям приймати більш обґрунтовані рішення.

Математична теорія нечітких множин і нечітка логіка є узагальненням класичної теорії множин і класичної формальної логіки. Основною причиною виникнення цієї нової теорії стала необхідність врахування нечітких та наближених міркувань під час описування людиною процесів, систем і об'єктів. Перш ніж нечіткий підхід до моделювання складних систем отримав визнання в усьому світі, пройшло не одне десятиліття з моменту зародження теорії нечітких множин.

Ця теорія знайшла широке застосування в різних галузях, включаючи інженерію, економіку, медицину, інформатику та інші. Вона дозволяє більш точно моделювати та аналізувати складні системи, що характеризуються нечіткістю та невизначеністю.

Більшість науковців та фахівців погоджуються з тим, що реформування комунальних підприємств доцільно проводити шляхом реструктуризації. Цей підхід розглядають як перебудову фондів підприємства з метою підвищення конкурентоспроможності та досягнення стратегічних цілей розвитку.

Реструктуризаційні заходи можуть включати модернізацію, реорганізацію, адаптацію та впровадження нововведень. Модернізація передбачає оновлення технічного оснащення та технологій. Реорганізація стосується змін в методах та поділі праці, потоків інформації. Адаптація означає пристосування елементів підприємства до поточних умов, а нововведення можуть бути продуктовими або процесними.

Проблема реструктуризації комунальних підприємств України залишається актуальною через необхідність значних фінансових вкладень у

цей сектор. Однак, успішне проведення реструктуризації може призвести до поліпшення управління, підвищення ефективності виробництва, підвищення конкурентоспроможності та зниження витрат виробництва.

Проблеми діяльності комунальних підприємств можна об'єднати за кількома напрямками:

- соціально-економічний напрямок - включає у себе питання забезпечення житловими та комунальними послугами населення, збалансованого розвитку територій, підвищення рівня життя та соціального благополуччя;

- організаційно-управлінський напрямок - включає проблеми ефективного управління, оптимізації структури та управлінських процесів, підвищення професійної компетентності керівництва;

- фінансово-інвестиційний напрямок - сконцентрований на питаннях фінансової стабільності, залучення інвестицій для модернізації та розвитку інфраструктури;

- техніко-інноваційний напрямок - спрямований на впровадження новітніх технологій та інновацій для підвищення ефективності та конкурентоспроможності;

- нормативно-правовий напрямок - включає у себе проблеми, пов'язані з нормативно-правовим регулюванням діяльності підприємств;

- адміністративний напрямок - стосується проблем організаційної структури та діяльності підприємств на адміністративному рівні;

- екологічний напрямок - зосереджений на питаннях екологічної безпеки, збереження довкілля та екологічної сталості.

Соціальні проблеми потребують комплексного підходу для ефективного вирішення. Покращення економічної ситуації серед населення може включати програми соціальної підтримки, підвищення рівня зайнятості та заробітної плати. Реформування системи соціального захисту спрямоване на забезпечення доступу населення до необхідних послуг шляхом оптимізації програм і дотацій. Покращення законодавства може включати розробку

чітких правил та процедур для взаємодії між споживачами та підприємствами ЖКГ. Підвищення рівня освіти та інформованості населення щодо їхніх прав і можливостей допоможе покращити контроль за наданими послугами. Розвиток новітніх технологій для ресурсозбереження сприятиме сталому розвитку та покращенню якості життя.

Висновки до розділу 2

1. Протягом 2020-2023 років вартість активів скоротилася на 195,2 тис. грн., або на 13,2%, у т.ч. внесок дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом становить 233,7 тис. грн., або на 25966,7%. Основу майна КП «БОБРИЦЯ» становлять необоротні активи, частка яких скоротилася з 89,98% до 69,42%. Питома вага нематеріальних активів скоротилася з 1,43% до 0%, але їх знос не перевищував 50%. Коефіцієнт зносу основних засобів скоротився з 0,67 до 0,41, що є позитивною тенденцією. Підприємство має надлишок ліквідності.

2. Приріст пасивів обумовлений зростанням власного капіталу на 205,4 тис. грн., або на 14,1%. Основу пасивів підприємства становить власний капітал, частка якого перевищує 98%. Протягом аналізованого періоду чистий прибуток скоротився на 181,4 тис. грн., або на 89,27%. У 2022 році основу доходів підприємства становить чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), у 2023 році – інші доходи (рис. 2.2). У 2022 році превалювали інші операційні витрати, частка яких становила 58%, у 2023 році - інші операційні витрати (77%). Протягом 2022-2023 років показники рентабельності скоротилися, у т.ч. рентабельність продаж – на 12,42%, рентабельність власного капіталу і активів – більше, ніж на 18%.

3. Систематизовано проблеми, які виникають через різноманітні фактори, такі як фінансові обмеження, трансформаційні процеси, нестача інформації, а також світоглядні розбіжності, які ускладнюють перехід до функціонування відповідно до принципів ринкової економіки та вимог

сталого розвитку.

4. Соціальні проблеми потребують комплексного підходу для ефективного вирішення. Покращення економічної ситуації серед населення може включати програми соціальної підтримки, підвищення рівня зайнятості та заробітної плати. Реформування системи соціального захисту спрямоване на забезпечення доступу населення до необхідних послуг шляхом оптимізації програм і дотацій. Покращення законодавства може включати розробку чітких правил та процедур для взаємодії між споживачами та підприємствами ЖКГ. Підвищення рівня освіти та інформованості населення щодо їхніх прав і можливостей допоможе покращити контроль за наданими послугами. Розвиток новітніх технологій для ресурсозбереження сприятиме сталому розвитку та покращенню якості життя.

ВИСНОВКИ

1. Комунальні підприємства підконтрольні територіальним громадам та місцевим органам самоврядування, і вони мають специфічні умови управління, що базуються на власності та правовому статусі.

2. Поділ комерційних підприємств на об'єкти соціального характеру та комерційні об'єкти дозволяє краще адаптувати стратегії управління до специфіки кожного типу об'єкту та ефективніше вирішувати завдання, пов'язані з розвитком та підтримкою інфраструктури міста.

3. Комунальні підприємства мають переважне право на комерційну діяльність та отримання прибутку, комунальні установи можуть зосереджуватися на наданні соціальних послуг, а комунальні організації можуть включати в себе обидві ці категорії, а також інші типи організацій.

4. Узагальнено практику, яка дозволяє ефективно управляти фінансами комунальних підприємств та установ, забезпечуючи їм достатню фінансову автономію та контроль над власними фінансовими ресурсами.

5. Комунальні установи включають школи, дитячі садки, лікарні та інші соціальні заклади, які спрямовані на надання послуг громаді. Їхні функції та обов'язки орієнтовані на задоволення потреб громади та підвищення якості життя, а не на здобуття прибутку.

6. Важливо розрізняти терміни комунальних та житлово-комунальних підприємств, оскільки вони можуть відноситися до різних типів підприємства підприємств з різними функціями та обов'язками. Дослідження фінансового забезпечення цих підприємств потребує врахування їхньої специфіки та контекстуальних особливостей.

7. Різноманітність типів підприємств у сфері ЖКГ відображає складність цієї галузі та необхідність управління різними типами діяльності. Контрольоване регулювання природних монополій і конкуренція на ринку можуть сприяти підвищенню якості та ефективності надання комунальних послуг.

8. Систематизовано джерела фінансових ресурсів, які використовуються підприємствами для забезпечення надання комунальних послуг, покращення якості життя населення та розвитку місцевої інфраструктури, а їх ефективне управління є важливим аспектом економічного розвитку місцевих громад.

9. Протягом 2020-2023 років вартість активів скоротилася на 195,2 тис. грн., або на 13,2%, у т.ч. внесок дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом становить 233,7 тис. грн., або на 25966,7%. Основу майна КП «БОБРИЦЯ» становлять необоротні активи, частка яких скоротилася з 89,98% до 69,42%. Питома вага нематеріальних активів скоротилася з 1,43% до 0%, але їх знос не перевищував 50%. Коефіцієнт зносу основних засобів скоротився з 0,67 до 0,41, що є позитивною тенденцією. Підприємство має надлишок ліквідності.

10. Приріст пасивів обумовлений зростанням власного капіталу на 205,4 тис. грн., або на 14,1%. Основу пасивів підприємства становить власний капітал, частка якого перевищує 98%. Протягом аналізованого періоду чистий прибуток скоротився на 181,4 тис. грн., або на 89,27%. У 2022 році основу доходів підприємства становить чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), у 2023 році – інші доходи (рис. 2.2). У 2022 році превалювали інші операційні витрати, частка яких становила 58%, у 2023 році - інші операційні витрати (77%). Протягом 2022-2023 років показники рентабельності скоротилися, у т.ч. рентабельність продаж – на 12,42%, рентабельність власного капіталу і активів – більше, ніж на 18%.

11. Систематизовано проблеми, які виникають через різноманітні фактори, такі як фінансові обмеження, трансформаційні процеси, нестача інформації, а також світоглядні розбіжності, які ускладнюють перехід до функціонування відповідно до принципів ринкової економіки та вимог сталого розвитку.

12. Соціальні проблеми потребують комплексного підходу для ефективного вирішення. Покращення економічної ситуації серед населення

може включати програми соціальної підтримки, підвищення рівня зайнятості та заробітної плати. Реформування системи соціального захисту спрямоване на забезпечення доступу населення до необхідних послуг шляхом оптимізації програм і дотацій. Покращення законодавства може включати розробку чітких правил та процедур для взаємодії між споживачами та підприємствами ЖКГ. Підвищення рівня освіти та інформованості населення щодо їхніх прав і можливостей допоможе покращити контроль за наданими послугами. Розвиток новітніх технологій для ресурсозбереження сприятиме сталому розвитку та покращенню якості життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова І. В., Кирилович О. Ф. Аналітична оцінка фінансових результатів діяльності підприємств житлово-комунального господарства. *Наукові горизонти*. 2019. № 9. С. 13–19.
2. Андренко О. А., Гавриличенко Є. В. Теоретико-методичні засади формування механізму фінансового моніторингу житлово-комунальних підприємств. *Бізнес Інформ*. 2021. № 5. С. 266-272.
3. Андренко О. А., Мордовцев О. С., Мордовцев С. М. Інтегральна оцінка фінансового стану та кредитоспроможності комунальних підприємств України. *Бізнес Інформ*. 2020. № 6. С. 116-122.
4. Астахова Н., Семиовця О. Антикризове фінансове управління комунальних підприємств. *Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]*. 2016. № 10. С. 4-19.
5. Багацька К. В. Класифікація комунальних підприємств як основа вибору політики їх фінансування. *Економіка та держава*. 2021. № 9. С. 74-79.
6. Багацька К. В. Фінансова безпека комунальних підприємств: сутнісні особливості та методи оцінки. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 135-139.
7. Багацька К. В., Козерева М. С. Фінансовий моніторинг комунальних підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2019. Вип. 33. С. 166-171.
8. Багацька К. В., Климаш Н. І. Фінансові аспекти гарантування безпеки комунальних підприємств в умовах воєнного стану. *Бізнес Інформ*. 2023. № 7. С. 120-127.
9. Багацька К. Фінансування комунальних підприємств: європейський досвід. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2022. № 3. С. 110-118.
10. Багацька К., Блакита Г. Фінансування комунальних підприємств в умовах бюджетних обмежень. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2021. № 5. С. 100-111.

11. Баранов С. Сутність доходів та прибутку неприбуткових установ та підходи до їх визначення. *Вісник Одеського національного університету*. 2021. *Економіка*. С. 62–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2021_26_2_12
12. Бізонич Д. В. Фінансові ресурси підприємств житлово-комунального господарства в умовах децентралізації сучасної України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 11. С. 90-97.
13. Борович О. В. Аналіз сучасного стану обліку цільового фінансування у комунальних закладах охорони здоров'я. *Економічний вісник. Серія : Фінанси, облік, оподаткування*. 2020. Вип. 6. С. 20-28.
14. Бушуєва Н. Менеджмент проектів сталого розвитку неприбуткових організацій в ризиковому оточенні. *Управління розвитком складних систем*. 2023. № 55. С. 12-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Urss_2023_55_4
15. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
16. Гладкова О. В., Деренська Я. М., Котлярова В. Г. Оцінка фінансової стабільності комунальних некомерційних підприємств - закладів охорони здоров'я. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_12_47
17. Глухова В. І., Гомулко Н. В. Комунальний кредит як джерело фінансового забезпечення розвитку територіальних громад. *Modern economics*. 2020. № 21. С. 45-51.
18. Глухова В. І., Кравченко Х. В. Фінансовий стан комунальних підприємств і напрями його покращення. *Modern economics*. 2021. № 26. С. 30-36.
19. Горошкова Л. А., Волков В. П., Карбівничий І. О. Вплив житлово-комунального господарства на фінансову спроможність місцевих органів самоврядування. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2018. № 2. С. 27-37.

20. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

21. Гриджук І. А., Зубко Т. Л. Особливості оцінки фінансово-майнового стану підприємства комунального господарства. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія : Економіка та менеджмент*. 2018. № 16. С. 50-57.

22. Дорош І. Неприбуткові організації як індикатор розвитку соціального капіталу. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2022. № 10. С. 96–106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2022_10_10

23. Жулин О. В., Зеленюк-Джунь Л. В. Управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств і перспективи їх розвитку. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 174-180.

24. Журавка О. С., Марченко Н. В. Проблеми та шляхи удосконалення фінансового забезпечення комунальних підприємств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 12(1). С. 35-37.

25. Загірняк Д. М., Глухова В. І., Кравченко Х. В. Діяльність комунальних підприємств і їх фінансове забезпечення в умовах децентралізації. *Ефективна економіка*. 2021. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2021_1_14

26. Зелікман В. Д. Методика оцінки якісних показників ефективності діяльності неприбуткових організацій. *Наука та прогрес транспорту*. С. 55–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdnuzt_2013_1_8

27. Клебанова Т. С., Рудаченко О. О. Особливості використання нейро-нечітких моделей у фінансовій діяльності комунальних підприємств. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 5(1). С. 108-112.

28. Коцюрба О. Ю. Інструменти фінансового забезпечення діяльності підприємств житлово-комунального господарства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 31. С. 265-272.

29. Коцюрба О. Ю. Інтегральне оцінювання фінансового забезпечення діяльності підприємств житлово-комунального господарства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 4(1). С. 118-125.

30. Мазур О. В., Мазур Д. В., Мазур Г. О. Комунальна сфера: сутність, етапи формування та необхідність фінансового забезпечення. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 5(1). С. 119-123.

31. Мельник М. І., Міченко Т. В. Стан та проблеми фінансового забезпечення комунальних підприємств. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2020. Т. 25, Вип. 2. С. 99-102.

32. Момот Т. Методичне та організаційне забезпечення внутрішнього аудиту доходів і витрат комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я. *Бізнес інформ*. 2021. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2021_2_35

33. Нечаєва І. А. Оцінка прозорості та відкритості комунального підприємства (установи, організації) як запорука ефективного використання місцевих фінансів і територіального розвитку. *Проблеми економіки*. 2020. № 2. С. 265-273.

34. Новіков В. Соціальний потенціал інституту некомерційних організацій. *Демографія та соціальна економіка*. 2021. №8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dse_2021_1_8

35. Оленюк М. Джерела фінансування: як неприбуткові організації отримують кошти для їхньої діяльності?. URL: [https://opencages.com.ua/blog/dzherela finansuvannia](https://opencages.com.ua/blog/dzherela_finansuvannia) (дата звернення: 02.05.2024).

36. Птащенко Л. О., Онісенко К. В. Фінансові аспекти реструктуризації та модернізації комунального господарства в Україні. *Економіка і регіон*. 2017. № 6. С. 35-42.

37. Рудаченко О. О., Єсіна В. О. Теоретичні основи дослідження фінансово-господарської діяльності підприємств житлово-комунального

господарства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 21(2). С. 78-80.

38. Стегней М. І., Лінтур І. В. Роль доходів від об'єктів комунальної власності у формуванні фінансових ресурсів адміністративно-територіальних одиниць. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 3. С. 140-143.

39. Шептуха О. М., Лаптева А. Ю. Фінансування підприємств житлово-комунального господарства України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 4(2). С. 28-31.

40. Ющенко Н. Л. Математичні моделі визначення резерву часу для збалансованого розподілу трудових, матеріальних і фінансових ресурсів при модернізації комунальної теплоенергетики України. *Науковий вісник Полісся*. 2016. Вип. 2. С. 16-25.